Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto V. (XII.), štev. 250 Maribor, torek 3 novembra 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Državnim nameščencem

Nobena država na svetu ne more obstojati brez uprave, in čim boljša je njena updava, tem lepši je njen vsestranski razvoj. Uprava je pa vedno taka, kakršni so tisti, ki jo vodijo in izvršujejo upravno delo, to so državni uradniki in nameščenci vseh strok in kategorij. Ti so tedaj osnovno jedro države. Od njih je država odvisna, a oni so bolj kakor katerikoli drugi državljani odvisni od države. Že s to samo konstatacijo je jasno podana vsa karakterizacija državnih uradnikov in sploh vseh nameščencev, tako da postane na mah jasno tudi njihovo razmerje do volitev dne 8. novembra. Te volitve postavljajo državne nameščence pred čisto drugačen položaj kakor so jih poprejšnje, ko so mogli izbirati le med posameznimi strankami, danes pa jim ostaja le še alternativa: ali za državo, katere funkcijonarji so sami, ali proti njej, to pomeni, proti sebi.

Že stvarna in moralna dolžnost veže državne nameščence, da gredo dne 8. novembra vsi do zadnjega volit. Kdor tega ne bi storil, bi pokazal, da njegovo duhovno razmerje do države, katere funkcionar je in od katere je odvisno vse njegovo blagostanje do upokojitve in smrti, ni pravilno, normalno in zdravo, da zato na tako važno, zaupno in odgovorno mesto sploh ne spada. Zaradi tega smo prepričani, da o abstinenci državnih nameščencev od najvišjih upravno-političnih uradnikov pa do delavcev v delavnicah državnih železnic sploh ni mogoče govoriti. Potrebno se nam pa zdi kljub temu spregovoriti na naslov državnih nameščencev še o nečem drugem, prav tako nujnem in prav tako važnem: **o dolžnosti, da store še več kakor samo tisto, kar so storiti dolžni!**

Tudi uradnik in nameščenec je po zakonu svoboden državljan, kakor vsakdo drugi, tudi on ima v zasebnem življenju prosto voljo, a prav zaradi tega se mora tudi zavedati, da jo mora izrabiti samo tako, da bo koristil državi in s tem vsemu narodu in sebi samemu. In to prosto voljo in prostovoljno delo mora v sedanjih težkih in usodnih trenutkih staviti vso na razpolago svoji domovini, svoji državi. Storiti mora vse, karkoli more, da bo prepričal tudi vse druge državljane, kmete, delavce, zasebne nameščence, obrtnike, trgovce itd., o potrebi složnega sodelovanja. Postati mora skratka **apostol državne in narodne ideje, agitator in glasnik sloge, miru in dela.** Iti mora ven, med ljudstvo in mu pokazati pravo pot, odpreti mu oči. Ker če velja že za vsakega Gregorčičev verz: »Ne le kar mora, kar more, to mož je storiti dolžan!« velja v sedanjem trenutku za državnega uradnika in nameščenca še stokrat bolj.

Težki časi, ki jih preživljamo, tudi državnemu uradniku in nameščencu niso prizanesli. Tudi on je bil težko prizadet in tudi njegov položaj ni zavidanja vreden, ali zavedati se mora, da vodi pot do izboljšanja samo skozi delo, delo in zopet delo. Na jasnem si mora biti, kaj in koliko pomenijo za državo in njeno izboljšanje sedanje skupščinske volitve. Doumeti in razumeti mora, da bi v slučaju, če bi se kriza, ki jo preživljamo sedaj, še poostrila, zašel v še slabši položaj in bi bil še huje prizadet, da pa se bo nasprotno, njegovo stanje takoj izboljšalo, čim bodo zaceljene danes odprte gospodarske rane. Če bo tedaj izvršil za te volitve več kakor je storiti dolžan, **bo to storil v prvi vrsti zase, za svojo družino in za skupno lepšo in boljšo bodočnost.**

Če bo jugoslovensko ljudstvo dne 8. novembra pokazalo, da hoče sodelovati pri reševanju najnujnejših državnih vprašanj, da mu je rešitev krize več kakor ljubezen do nekdanjih razprtih in samo rušečih, ne pa tudi gradečih strank, potem se bo Jugoslavija v bodočih letih naglo dvigala. S skupnim delom vlade, vseh narodnih poslancev in vsega naroda se bodo dala ustvariti velika dela. In korist od tega bo imel v polni meri tudi državni uradnik in nameščenec. Urejena in gospodarsko močna država mu bo — o tem naj bo trdno prepričan — takoj čim bo mogla, **zopet vrnila tisto, kar mu je sedaj zaradi sile razmer morala vzeti.** Pa ne samo vrnila, tudi še novo mu bo dala. Zato je tako jasno in nedvomno, da mora vsak državni nameščenec odkrito in pogumno tudi izven urada in delavnice in poleg glasovanja v boj za pravično zmago 8. novembra, kakor le kaj. **Močna državna uprava bo dala močno Jugoslavijo, močna Jugoslavija pa zadovoljno in preskrbljeno državno nameščenstvo!**

Kritično stanje v Aziji

VOJNA ŠE NI NAPOVEDANA, A JE SKORAJ NEIZOGIBNA.

LONDON, 3. novembra. Vojna nevarnost na Daljnem vzhodu narašča od ure do ure. V tukajšnjih diplomatskih krogih so trdno prepričani, da je izbruh vojne neizogiben, s tem pa tudi neuspeh vpliva in sposobnosti Zveze narodov, Kellogovega pakta in različnih nenapadalnih pogodb. Po najnovejših poročilih iz Mandžurije so bili včeraj popoldne pri Šupingtaju novi krvavi spopadi med japonskimi in kitajskimi četami, v katerih je padlo 80 Kitajcev.

BERLIN, 3. novembra. Pozno zvečer so prispele semkaj zelo vznemirljive vesti o položaju na Daljnem vzhodu, med drugimi tudi vest, da je Japonska že napovedala vojno Rusiji. Uradnega potrdila pa doslej še ni.

LONDON, 3. novembra. Po neki ruski vesti sta dva japonska častnika v imenu japonskega vrhovnega poveljnika v Mandžuriji zahtevala od mestnega poveljnika v Cicikaru, da preda mesto kitajskemu generalu Šan-Hai-Lau. (Ta general je Japoncem prijazen.) Dala sta mestnemu poveljniku rok 24 ur, če ne, da bodo japonska letala mesto bombardirala.

LONDON, 3. novembra. Rusija pošilja v Mandžurijo velike množine municije. Baje stojijo štiri divizije sovjetske vojske v Mandžuriji pripravljene na pohod proti japonskim četam.

Delo za konsolidacijo Evrope

VAŽNE KONFERENCE LAVALA IN HOESCHA V PARIZU.

PARIZ, 3. novembra. Danes bo storjena velika politična odločitev. Ministrski predsednik Laval poroča v ministrskem svetu, ki se je sestal ob 10. uri dopoldne, o svojih razgovorih s prezidentom Hooverjem in o glavnih smernicah bodoče francoske politike. Danes popoldne se bodo pa pričela diplomatska pogajanja z Nemčijo. Laval je v ta namen povabil k sebi nemškega poslanika von Hoescha, ki se je danes dopoldne vrnil iz Berlina. Laval bo ob tej priliki poučil nemškega poslanika o onem delu ameriških razgovorov, ki javnosti ni znan. Pariški listi poročajo, da pričenja z današnjim dnem nova era v akciji za konsolidacijo Evrope.

Nova situacija v Angliji

KONČNI REZULTATI VOLITEV. — MACDONALDOVE TEŽKOČE PRI REKONSTRUKCIJI VLADE.

LONDON, 3. novembra. Po zdaj objavljenih definitivnih rezultatih volitev, je dobila vlada vsega skupaj 553, opozicija pa 56 mandatov. Od vladnih skupin imajo konzervativci 470, narodni liberalci 35, liberalci Herberta Samuela 33, narodni laburisti 13 in škotski nacijonalisti 2 sedeža; od opozicijonalnih skupin imajo laburisti 52 mandatov, Lloyd George s svojo skupino liberalcev pa 4 mandate. Neodvisneži so dobili 3 mandate. V zbornico pride 215 novih poslancev, ki doslej še niso bili člani parlamenta.

LONDON, 3. novembra. Danes popoldne bo seja ministrskega sveta, na kateri bo Macdonald obrazložil svoje namere glede rekonstrukcije vlade. Konservativci povzročajo Macdonaldu težkoče, proti katerim se kolikor mogoče brani. Pred vsem ne bi rad zamenjal zakladnega ministra Snowdena s Chamberlainom, ki je znan kot protekcijonist.

Pariz in Dunaj

PARIZ, 3. novembra. »Matin« se bavi v uvodnem članku z novimi prevratnimi načrti avstrijske Heimwehr in se čudi čudnemu stališču, ki ga zavzema Burescheva vlada napram pučistom od 13. septembra. List zahteva najstrožje korake, ako hočejo na Dunaju doseči, da se bo omajano zaupanje sveta v Avstrijo zopet okrepilo.

BORZA.

ČURIH, 3. novembra: Devize: Beograd 9.05, Pariz 20.16, London 19.15, New York 513.25, Milan 26.20, Praga 15.20.

Ogenj na Bledu

BLED, 3. novembra. V hotelu »Zaka« na Bledu je nastal požar, ki je kljub prizadevanju šestih gasilnih društev vpepelil leseni del zgradbe in mnogo opreme. Škoda je znatna.

KRVAVI SPOPADI V NEMČIJI.

BERLIN, 3. novembra. Tudi v Dobernauu je prišlo v nedeljo do krvavega spopada med Hitlerjevci in komunisti. Pri tem je neki inženir, pristaš Hitlerjev, ustrelil iz revolverja dva komunista, pa tudi sam je bil težko ranjen.

Nova šola v petem okraju

Izvolitev odbora in določevanje stavbišča. — Poziv javnosti.

Te dni se je pričela pospešena akcija za gradnjo nove šolske palače v petem okraju, za katero je dala podlago Mestna hranilnica z darom 4,000.000 Din. Gradbeni odbor je sedaj definitivno sestavljen in konstituiran. V odboru so: župan dr. Juvan kot predsednik, kot odborniki pa gg. ravnatelj dr. Jerovšek, podravnatelj Hrastelj, inž. Černe, zdravnik dr. Wankmüller, nadsvetnik Madile, ravnatelj Humek, prof. dr. Strmšek, prof. Fink, nadzornik Tomažič, upravitelj Grčar, upraviteljica Juvančičeva ter upravitelj Lukman. Iz tega širšega odbora se je pa izvolil še ožji odbor, katerega naloga je določiti stavbišče in rešiti vprašanje notranje in tehnične ureditve nove šolske zgradbe.

Ta odsek si je po posebni komisiji, sestoječi iz šolnikov in gradbenih strokovnjakov ogledal včeraj popoldne razna stavbišča, ki bi prišla v poštev, kakor tudi novo šolo v Rušah. Predlogov za izbero prostora je več, v prvi vrsti pa se upoštevajo sledeča stavbišča: za palačo Pokojninskega zavoda na prostoru sedanjih barak med vojašnicami in ob Magdalenski ulici. Tam sta dve stavbišči, eno last mestne občine, druga pa železniške uprave. Prikladnejše bi bilo seveda ono na oglu Frankopanove in Magdalenske ulice. Komisija se zaenkrat še ni mogla odločiti. Vsekakor pa se bo treba odločiti že v prihodnjih 14 dneh. Zato pozivamo javnost, posebno ono iz petega okraja, ki je najbolj prizadeta, naj izrazi svoje želje in predloge glede prostora, na katerem naj se šola zgradi. Več ljudi bo gotovo dalo več pametnih predlogov, kajti tu gre za šolo, ki bo služila številnim generacijam.

Obenem se je pa pojavil tudi predlog, naj bi se k daru Mestne hranilnice dodalo še 2,000.000 Din, tako da bi znašala vsa razpoložljiva vsota 6,000.000 Din. Polovico, 1 milijon bi prispevala mestna občina, drugo polovico pa okoliške občine na desnem bregu. Poleg osnovne dekliške šole, ki bi bila popolna, bi bilo v tej zgradbi tudi nekaj razredov deške, priključila bi se pa tudi še meščanska šola za desni breg. Vprašanje pa je, kakor rečeno, šele načeto in odločitve še ni. Vsekakor bo pa nova zgradba imela krog 20 učilnic in vse prostore, ki so za tako šolo še potrebni.

KONFERENCA O DEVIZAH V PRAGI.

PRAGA, 3. novembra. Danes se je pričela tu konferenca za izenačenje deviz 18 držav, ki so odposlale nanjo zastopnike emisijskih bank, ki naj se dogovore glede uredbe o devizah. Storili se bodo tudi sklepi zaradi poostritve kontrole prometa z devizami.

Mariborski in dnevni drobiž

Našim naročnikom!

Opozarjamo vse naše naročnike, da smo priložili današnji številki »Večernika« položnice ter prosimo vse one naročnike, ki jim je potekla naročnina koncem oktobra, da se blagovolijo položnic takoj poslužiti, kajti le s točnim plačevanjem naročnine si zagotovijo redno prejemanje lista. One naročnike, ki so dobili opomine, vljudno prosimo, da svoj dolg poravnajo, ker bomo drugače prisiljeni list ustaviti in dolg izterjati. — Uprava »Večernika«.

Iz profesorske službe.

Pred kratkim vpokojeni profesor in šol. nadzornik g. Anton Gvajc je zopet reaktiviran kot honorarni profesor.

Iz zdravniške službe.

Primarij ginekološko-porodniškega oddelka mariborske bolnišnice g. dr. Josip Benčan je premeščen v Novo mesto, kjer prevzame ravnateljstvo tamošnje bolnišnice. Primarij dr. Josip Benčan je užival ne samo v našem mestu, ampak tudi po širši mariborske okolici kot zdravnik veliko zaupanje in bil splošno priljubljen. Želimo mu tudi na novem službenem mestu veliko uspeha!

Premestitve v poštni službi.

Za pogodbenega pošterja pri Sv. Lovrencu na Dr. p. je imenovana Franja Avsenak. Premeščeni pa so uradniki, oziroma uradnice: Petrovič Nikola iz Slov. Bistrice k Sv. Lenartu v Slov. gor., Smilič, roj. Knapič Rafaela iz Ormoža v Ptuj, Štukelj Mara od Sv. Lenarta v Slov. gor. v Slov. Bistrico, Radovan Terezija iz Novega mesta v Maribor, Čož Josipina iz Maribora v Novo mesto, Šafarič Avrelija iz Ptuja v Ormož, Podreberšek Bernard iz Ptuja v Kranjsko goro; služitelji Skitek Ludvik iz Konjic v Brezno, Pauko Josip iz Ptuja v Maribor, Škrobar Matija iz Maribora v Ptuj, Kadilnik Josip iz Brezna v Konjice; dnevničar Brus Slavko iz Poličan v Zidani most. Upokojena sta: Ranc Blaž in Ruža Vojsk v Mariboru na pošti 2.

Oddaja del.

Pri tehničnem oddelku na sreskem načelstvu bo 16. t. m. ob 11. uri dopoldne v sobi št. 51 licitacija oddaje regulacijskih del med Stojnci in Muretinci.

Tečaj o prvi pomoči.

Kakor običajno vsako leto, tako priredi tudi letos rešilni oddelek požarne brambe tečaj, kako pomagati v prvi sili. Tečaj se vrši vsak ponedeljek in sredo v prostorih reševalnega oddelka na Koroški cesti. Začetek ob 20. uri. Tečaja se lahko udeleži vsakdo, vendar pod pogojem, da bo redno prihajal k vsem predavanjem.

Ljudsko gibanje v mesecu oktobru.

V preteklem mesecu je bilo v Mariboru rojenih 94 otrok (6 moškega, 48 ženskega spola.) Mrličev je bilo 60, (29 moških in 31 žensk.) Porok je bilo 61. Na posamezne župnije odpade: stolnica 67 rojstev, 19 mrličev in 4 poroke. Frančiškanske župnije: 4 rojstva, 4 mrliči in 19 porok. Magdalenska župnija: 20 rojstev, 34 mrličev in 28 porok. Pravoslavna župnija: 1 rojstvo in 1 mrliča. Evangeljska: 2 rojstvi in 2 mrliča.

Knjige Vodnikove družbe.

Zadnje naročnike na knjige Vodnikove družbe, ki izidejo v kratkem, sprejema še nekaj dni: Knjigarna Tiskovne zadruge v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

Obvestilo SPD.

Osrednji odbor SPD opozarja, da na nedeljo, dne 8. t. m. odpadejo vse društvene ali zabavne planinske prireditve, ki bi ovirale udeležbo pri volitvah.

Smrtna kosa.

Pretekli teden so v Mariboru umrli: Franc Lah, trgovec in posestnik, 42 let; Ivana Volc, nadučiteljica v p., 54 let; Stanislava Brunec, hči železničarja, 3 tedne; Jakob Keuschler, nočni čuvaj, 71 let; Marija Frankova, mestna uboga, 84 let; Oton Kühar, trgovec, 25 l.; Rajko Cvirn, nadupravitelj v p., 63 let; Josipina Ruessova, žena car. poduradnika, 37 let; Marija Dremlova, posestnica, 79 let; Marija Kozarjeva, hči tkalke, 5 let; Anton Puc, finančni inšpektor, 64 let; Antonija Spolaričeva, 46 let; Oton Herman, zasebnik, 75 let; Julija Gumzej, šivilja, 44 let; Ivan Pahler, posestnik, 75 let. V Splošni bolnišnici so umrli: Alojzija Lampreht, Štefan Svenšek, Josip Soršak, Iv. Planšek, Amalija Čeh, Franc Ferk in Ivan Kramberger. Naj v miru počivajo!

Novi grobovi.

Danes zjutraj je preminul v starosti 79 let upokojeni polkovnik Alojzij Lebar, stanujoč v Majstrovi ulici 1. Pogreb bo v četrtek ob tričetrt na 16. uro iz mestne mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. — V splošni bolnišnici je umrla 28letna Anica Dernovšekova, zasebna uradnica pri tvrdki Suppanz. Pokopljejo jo v četrtek ob pol 17. uri na mestnem pokopališču. — V Ipavčevi ulici 42 je preminula 67letna Frančiška Prleg, zasebnica. Pogreb bo v četrtek ob 15. uri na mestnem pokopališču. Pokojnikom spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Poroke.

V zadnjem času so se poročili v Mariboru: Anton Križman, posestnik z gdč. Emilijo Šperlingovo; Lovrenc Magdič, mlinar z Marijo Sovčanovo; Ivan Wernig, steklar s Hermino Pecovo; Josip Koberman, mizar z Antonijo Ferkovo; Mirko Golob, usnjar z Lizo Kostarjevo; Anton Krištof, železničar s Frančiško Korošakovo, Otmar Hummel, šofer z Julijano Penškovo in Franc Weler, železničar z Marijo Tacerjevo. Bilo srečno!

Ljudska univerza v Mariboru.

Igor Vas. Severjanin — slavni ruski pesnik v Mariboru. Nudila se bo našim ruskim emigrantom in vsem prijateljem ruskega naroda izredna priložnost, da slišijo enega izmed prvih ruskih poetov sodobnosti recitirati svoje pesmi, polne ljubezni do matjuške Rusije. Severjanin je v svoji mladosti slovel kot skrajni ekstremist. Dr. Preobraženski ga imenuje »klasika ruskega futurizma«. »Poezovečeri« so imeli šumen uspeh. Njegov bogati jezik, črpan iz globin ljudske govorice, je v veliki meri oplodil moderno ruščino. Po vojni pa je pesnik opustil geslo: »L' art pour l'art« in sledil bolj idealom največjega ruskega pesnika Puškina, in njegove sedanje pesmi, polne globine in nacijonalne duševnosti, so postale same povsem klasične. V Mariboru nastopi v četrtek, dne 5. novembra. Čital bo samo najnovejše umotvore, in sicer 30 pesmi iz zbirke »Litavri sonca« in iz novega cikla pesmi »Adriatica«, ki so posvečene Jugoslaviji. V petek, 6. novembra ni zaradi dobrodelnega koncerta nobene prireditve.

Darovi.

Za gašenje dne 31. VIII. pri požaru Ehrlichovega mlina v Kaniži pri Št. Lilju sta darovali prostovoljnemu gasilnemu društvu v Mariboru Občna zavarovalna d. d. »Sava« v Zagrebu Din 600.— in Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani Din 400.—. Družina Berdajs, trgovca in posestnika v Mariboru, pa je darovala namesto venca za umrlega gospoda Hermana Otta v isti namen znesek Din 200. Najlepša hvala! — Komanda.

Trio Brandlove v ljubljanskem radiu.

Trio ge Fanike Brandlove bo za otvoritev svoje nove letošnje koncertne sezone nastopil v četrtek, dne 5. t. m. ob 20.30 do 22.30 v ljubljanskem radiu. V Mariboru bo pa priredil v petek, dne 6. t. m. ob 20. uri v koncertni dvorani pivovarne Union dobrodelni koncert v prid Pomožni akciji za siromašne sloje mestne občine mariborske.

Koncert v Ljutomeru.

V četrtek, 5. t. m. priredi kvartet Glasbene Matice iz Ptuja koncert v dvorani g. Strasserja. Kvartet bo predvajal točke Mozarta, Haydna, Čajkovskega in Dvořaka.

Rjavi orel.

Tega orjaka med pticami si lahko ogledate samo še do nedelje, 8. t. m. pri Ziringerju v Slomškovi ulici št. 6. Nato ga bo Ziringer zastrupil in pozneje nagačil.

Sinovo maščevanje.

Siromaštvo in beda, v kateri mora živeti mati Silvestra S., je tega tako prevzelo, da se je sklenil maščevati nad očetom zaradi njegovega postopanja. Včeraj popoldne je kratkomalo vdrl v očetovo stanovanje v Kopitarjevi ulici in pošteno obdelal s pestmi njegovo priležnico. Ker je zdravnik ugotovil težke telesne poškodbe, so Silvestra aretirali. Na policiji priznava svoje dejanje, pravi pa, da mu je dalo do tega koraka povod siromaštvo, v katerem mora živeti zapuščena žena, njegova mati.

Nož v pleča.

Sinoči se je nekoliko vinjen vračal iz mesta domov 17letni viničarjev sin Miha Knezar iz Košakov. V mraku sta se srečala s svojim znancem, s katerim sta se že dalj časa grdo gledala. Pa jo je Miha pošteno skupil. Njegov znanec je segel po nožu in že mu je nož zasadil v pleča. Komaj je Miha prikolovratil domov. Ko so domači spoznali, da je rana nevarna, so ga spravili v bolnišnico.

Zaradi nesrečne ljubezni.

V Varaždinu je obupala mlada Mariborčanka Matilda Kunc. V obupu je segla po strupu in si hotela vzeti življenje. Njeno namero pa so še pravočasno opazili in jo je poklicani zdravnik rešil smrti. Njenega obupa je baje kriva ljubezen.

Epileptičen napad.

Amalija Purgerjeva iz Taborske ulice boluje že dalj časa na epilepsiji. Ko je šla včeraj popoldne v mesto, jo je na Kralja Petra trgu zopet napadlo, da je obležala nezavestna na mrzlem tlaku.

Pretep v gostilni.

K »Roži« sta jo zavila na mošt 19letni Peterček U. in Melhijor P. Ko jima je mošt zmešal glave, sta izpočetka merila svoje moči, nakar je Melhijor segel po nožu in ga zapičil tovarišu Peterčku tik nad desnim očesom v čelo. Ves krvav je pritekel na rešilni oddelek, kjer so mu rano obvezali. Po Melhijorja pa je prišel stražnik in je moral z njim na policijo.

Torek Sreda

Kabaret - Atrakcije

Velika kavarna

Dr. Sekula Jože

se je preselil 2. novembra s Koroške ceste 15/I v Sodno ulico 9/I (palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev) in ordinira od 8. do 9. in od pol 14. do 15. ure.

Težka nesreča delavca.

Pri nalaganju sodčekov v unionski pivovarni je padel delavec Franc Jekl tako nesrečno, da si je zlomil hrbtenico. Težko ranjenega delavca so prepeljali reševalci v bolnico.

Iz Radvanja

Kmetje, delavci! Domovina vas kliče! Ostanite ji zvesti! V nedeljo, na dan volitev v narodno skupščino naj nihče ne ostane doma, vsak naj pohiti v šolo in odda svoj glas. Slišali smo že, da nekateri ne marajo na volišče, drugi spet, da jim je od izvestne strani prepovedano. Ni res! Vsak gospoduje sam in odloča sam, zato tudi ne more nihče zabraniti, da ne bi smeli na volišče. Zavedajte se dejstva, da je ves svet v krizi, ki je objela tudi našo mlado državo. Zato, kmetje in delavci, so volitve, da si izvolimo strokovnjake, ki se bodo po volitvah zbrali v Beogradu in skupno rešili razna važna vprašanja.

Marsikdo še ni poučen o sedanjih volitvah. Bila sta namreč že dva volilna shoda, a ker sta bila prepozno razglašena, marsikdo ni prišel, zato pa razglasimo že danes, da bo **jutri, v sredo ob 7. uri zvečer v gostilni Lobnik** volilni shod, na katerem bo govoril g. **Jože Malenšek** kot zastopnik sreskega kandidata za desni breg. g. dr. **Vauhnika.**

V našem interesu je torej, če hočete živeti v miru in slogi, nič več v strankarskih razprtijah, če vam je do lepe bodočnosti Jugoslavije. Pridite do zadnjega moža na volišče! Vsakdo, kdor bo ostal doma, bo pokazal, da ne mara napredka, bo pokazal, da rajši živi v gospodarski krizi ter ne mara boljše bodočnosti.

Upajmo, da se boste Radvanjčani zavedali tega dejstva in v nedeljo oddali vsi svoj glas za našega kandidata, ki kandidira na državni listi Petra Živkoviča.

Smrtna kosa. V soboto smo pokopali 46letno posestnico Antonijo Špularičevo. Blag ji spomin. — V nedeljo je umrl posestnik in kolar gospod Pahler Ivan v 76. letu starosti. Pokojnik je bil še zadnji od ustanoviteljev radvanjske požarne brambe. Deloval je pri društvu dolga leta in bil za svoje delo tudi odlikovan. Požarna bramba mu je izkazala čast in se korporativno udeležila pogreba. Naj mu bo lahko domača zemljica, ki jo je tako ljubil.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 3. novembra ob 20. uri »Mayerling« ab. C.

Sreda, 4. novembra ob 20. uri »Konec poti« ab. A.

Četrtek, 5. novembra ob 20 uri »Volpone« ab. B.

Iz gledališča. V sredo, 4. novembra bo prva ponovitev Sheriffove vojne drame »Konec poti«, ki je pri svoji premijeri dosegla popoln uspeh in je globoko pretresla vse občinstvo. Dejanje te drame se godi l. 1918. v nekem zakopu na zapadni fronti. — »Volpone«, izredno zabavna in satirična komedija, ki biča skopuštvo in pohlep po denarju, se bo uprizorila v četrtek, 5. t. m. za ab. B.

Tujski promet v Mariboru.

V mesecu oktobru je bilo v Mariboru prijavljenih 1975 tujcev, od teh 401 inozemec. Od inozemcev jih je bilo 166 z Dunaja, 51 iz Gradca in 189 od drugod.

Stanje v bolnišnici.

V javni splošni bolnišnici je bilo danes 386 bolnikov, od teh 31 v infekcijskem oddelku.

Novo kolo — nova sreča!

Srečke državne razredne loterije za I. razred 23. kola so ravnokar prispele. Bogata izbira celih, polovičk in četrtink. **Nobeden naj ne zamudi si zasigurati srečo! Dobite jih v upravi „JUTRA“ in „VEČERNIKA“ v Mariboru, Aleksandr. c. 13**

Ko se začno krvne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne **»Franz Josefove« grenčice** za redno izpraznenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste **»Franz Josefovo« vodo,** ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kulturne vesti

Domači Prijatelj, 9, 10. Te dni je izšla nova dvojna številka družinskega mesečnika »Domači Prijatelj« s prilogo »Naš obzor«, ki je v celoti posvečena naši duhovni in upravni slovenski metropoli, beli Ljubljani. Uvodoma prinaša pod skupnim naslovom »Ljubljana v povesti in pesmi« razne sestavke o Ljubljani. Izbrani so iz spisov J. V. Valvasorja, V. Vodnika, dr. I. Tavčarja, Ivana Cankarja, dr. Izidorja Cankarja, dr. Franceta Prešerna in Josipa Stritarja. Ilka Vašte-Burgerjeva je objavila odlomek iz svojega novega romana »Mater spiritualis«. Ivan Albreht je prispeval črtico »Oj, ti Ljubljana...«, Božidar Borko kozerijo »Ljubljana in periferija«, Fr. Stelè studijo »Umetnost v razvoju Ljubljane«, Alojzij Potočnik opisuje »Ljubljanske cerkve«, Josip Wester »Ljubljano kot letovišče in izhodišče za izlete«, A. V. Pintar »Ljubljano kot središče tujskega prometa v Sloveniji, Ivo Peruzzi kramlja o »Slovenskem narodnem gledališču«, inž. arh. Janko Omahen referira »O Plečnikovem regulacijskem načrtu Velike Ljubljane«. Slede še sestavki: »Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani«, Ivan Lah »Naše delavsko zavarovanje«, »Spomeniki in druge znamenitosti«, »Najstarejša hiša na Glavnem trgu«, »Ljubljana in njeni velesejmi«, »Novo življenje v našem knjigotrštvu«, »Hranilnica Dravske banovine«, »Mestna hranilnica ljubljanska«, »Ljubljanska mestna plinarna pred 70 leti«, »Elektro-industrija«, »Solidnost vodi k uspehu«, »Vzor slovenske podjetnosti«, »Nekdaj in danes« itd. Mesečnik zaključujejo članki: »Ogledalo — izraz človeške kulture«, »Začetek poštnega centra«, »Ljubljana in njene stare tvrdke« in nadaljevanje Mauzensovega romana »Živa blagajna«, katerega prevaja dr. A. Debeljak. Zvezek krase številne lepe slike, kakor n. pr. lesorez Ivana Cankarja in dr. Franceta Prešerna, celostranske fotografije Večer na Rožnodolskem ribniku, Rožnik, Jutro v Trnovem, Kongresni trg po dežju, Vodnjak pred mestno hišo, Uršulinska cerkev s stebrom sv. Trojice, Idila iz stare Ljubljane, Ob vznožju Golovca itd.

Volilno gibanje

Državljani, volilci, možje!

Kdor v nedeljo ne gre volit, glasuje proti sebi in boljši bodočnosti svojih otrok! Kdor se še vedno oklepa nekdanjih političnih strank, je za narodno skupščino, v kateri bi se poslanci zopet streljali! Kdor hujska proti slogi, je za obubožanje države in naroda ter za nove davke in oddajo premoženja! Kdor se pokori hujskačem, je za upropaščenje naše valute in s tem poljedelstva, trgovine, obrti in industrije! Komur je več preteklost kakor bodočnost, je za novo suženjstvo in tlačanstvo! Izbirajte: ali gospodarsko siromašna, sprta in upropaščena država brez ugleda doma in v svetu, ali pa zdrava, edinstvena, delovna in bogata Jugoslavija zadovoljnih in srečnih državljanov!

Izvršitev volitev v narodno skupščino

Razglas mestnega načelnika dr. Alojzija Juvana.

Glasovanje bo na dan volitev, to je 8. XI. t. l., trajalo nepretrgoma ves dan od 7. ure zjutra do 6. ure zvečer, tako, da je vsakomur dana možnost udeležbe. Glasovati se mora osebno in sicer na onem volišču, kjer je volilec vpisan v stalni volilni imenik. Nihče ne sme priti na volišče z orožjem, ali orodjem sposobnim za boj. To velja tudi za javne uslužbence, ki nosijo orožje po službenih predpisih.

Opozarja se na stroge kazni, ki zadenejo po zakonu onega: 1. Ki bi z nasiljem ali grožnjami odvračal volilca od glasovanja; 2. ki bi obetal, ali dal volilcu dario ali ponujal službo, da ga odvrne od glasovanja ali zavede, da glasuje za izvestnega kandidata; 3. ki bi dal sredstva ali pa pomagal, da se izvrši eno izmed dejanj pod 1. in 2.; 4. ki bi na volišču zaradi agitacije raznašal neresnične vesti ali razširjal slike in letake in druga sredstva za agitacijo; 5. ki bi z vpitjem ali pretnjami oviral volilni odbor ali volilce pri njih poslu, ali razžalil ali dejansko napadel odbor, dalje, kdor bi se pri glasovanju nedostojno vedel ali po glasovanju kljub opominu predsednika volilnega odbora ne odšel z volišča; 6. ki bi namenoma pokvaril, uničil ali odnesel kako volitveno listino, ali katerikoli predmet, ki služi za volitve, ali izpremenil število glasov, oddanih za posamezne liste, ali to samo poiskusil storiti; 4. ki bi glasoval več ko enkrat ali namesto drugega in pod njegovim imenom; 8. ki bi prišel na volišče z orožjem ali orodjem pripravnim za boj; 9. ki bi na dan 7. 8., ali 9. novembra točil ali kakorkoli dajal alkoholne pijače.

Končno še opozarjam občane, naj se ljudstvo ne da uplivati od ljudi, ki bi jih hotelj odvračati od volitev, temveč naj prijavi predstojništvu mestne policije vsa kogar, ki bi z lažnivimi vestmi agitiral proti volilni udeležbi. Časi so danes tako resni in pomen volitev za državo tako važen, da bo vsak tak narodni in državni škodljivec, ki ruši slogo in seje sovraštvo, moral za to odgovarjati pred zakonom. — Načelnik: Dr. Juvan, s. r.

Volilno gibanje v šmarskem srezu.

Sreski kandidat V. Spindler je tekom zadnjih 14 dni bil skoro vse dni v svojem volilnem okolišu, predvsem poučujoč ljudi o zgodovinskem pomenu sedanjih volitev in njih odločilni važnosti za nadaljnji razvoj države. O shodih v Podčetrtku, Sv. Petru pod Sv. Gorami, Podsredi, Koprivnici, Kozjem, Dobju, Zagorju, Virštanju in Sedlarjevem (vse v kozjanskem okraju) smo že poročali.

Dne 29. oktobra se je mudil g. Spindler v šmarskem okraju in je imel tega dne ob 9. shod v **Lembergu**, ob 14. v **Sv. Petru na Medv. selu**, ob 16. v **šmarski okolici** (na Belem), ob 18. v **Pristavi** in ob 20. v **Šmarju pri Jelšah.**

V petek 30. oktobra je obiskal okolico Rog. Slatine, popoldne ob 16. pa se je vršil velik, od več ko 250 volilcev obiskan volilni shod v **Rog. Slatini** pod vodstvom g. dr. Koltererja.

V soboto 31. oktobra je imel ob 14. sestanek pri **Sv. Roku nad Sotlo**, ob 20. pa lep javni shod v **Rogatcu** pod vodstvom g. notarja dr. Ivanšeka.

V nedeljo 1. t. m. so se vršili 4 shodi: velik zbor nad 100 volilcev ob 8. v **Žetalah**, sestanek ob 11. v **Donački gori**, ob 14. v **Stopercah** in ob 16. v **Sv. Florijanu.**

Sledi še shodi in sestanki v nekaterih drugih občinah celega **sreza.**

Velik manifestacijski volilni shod v Mariboru.

V četrtek, dne 5. t. m. bo ob 20. uri v veliki dvorani pivovarne Union velik manifestacijski volilni shod, na katerem bodo govorili minister dr. Albert Kramer, minister Ivan Pucelj, kandidat dr. Ljudevit Pivko in namestnik Ivan Janžekovič.

Shod v Selnici ob Dravi

se je vršil po rani maši v nedeljo, katerega se je udeležilo kakih 120 volilcev iz vseh občin, katere imajo tam svoje volišče. Namesto zadržanega kandidata dr. Pivka je razložil v poljudnih besedah pomen in važnost sedanjih volitev šol. upravitelj Hren. Zbrani volilci so z velikim zanimanjem sledili govorniku. Po končanem govoru se je razvil prav živahen in prijateljski razgovor zlasti o križih in težavah, ki tlačijo dandanes našega kmeta, ker ni pravega razmerja med cenami kar kmet prodaja in kar je primoran kupovati. Prihodnja narodna skupščina bo morala vsekakor to nepravo razmerje spraviti v sklad. Zanimivo je, da je več volilcev zaključilo svoja izvajanja z živio-klici na kralja. Na shodu so bili navzoči vsi župani s svojimi akcijskimi odbori. Vsi so uvideli resnost sedanjega položaja in so trdno odločeni, da delajo z vsemi silami za čimvečjo udeležbo pri volitvah. Lepo uspeli shod je pokazal, da tudi naše obmejno ljudstvo pravilno presoja položaj in se bode v nedeljo v velikem številu odzvalo klicu države in potem seveda tem bolj upravičeno tudi zahtevalo, da se upoštevajo potrebe in želje tudi našega obmejnega prebivalstva.

Shodi srezkega kandidata Ivana Marmolje

Bivši narodni poslanec in sedanji kandidat v slovenjraškem okraju g. Ivan Mermolja, ki se že več dni mudi med svojimi volilci, je imel poleg številnih sestankov med tednom, v nedeljo, dne 1. t. m. tri velike shode v Slovenjgradcu, Šmartnem pri Slovenjgradcu in v Št. Janžu. V Slovenjgradcu je bilo na shodu preko 400 zborovalcev, ki so z odobravanjem poslušali govornika, ki je razvijal v prvi vrsti program dela za kmetovalce in svobodne delavce, torej za one, katere hočejo nekateri hujskači odvrniti od volitev. V razpravo sta posegla z raznimi vprašanji tudi dva kmeta. Posebno so pa zborovalci zahtevali od kandidata, da bi se zanimal, če bo izvoljen, z njo tudi po volitvah in bi prihajal med nje, da jih pouči o vseh tekočih vprašanjih in spremeni njihove želje in nasvete, kar jim je z veseljem obljubil. Shod je otvoril in vodil kandidatov namestnik, posestnik g. Ivan Kac iz Šmartna, kot drugi govornik je pa nastopil posestnik g. Konrad Iršič iz Mislinja. Pozival je kmete, naj se polnoštevilno udeleže volitev, ker je nujno potrebno, da bodo po svojih ljudeh zastopani tam, kjer se kroji skupna usoda in reže kruh. Oni, ki noče jo na volišče, so podobni skujanemu otroku, ki noče jesti, ker mu mati ni prinesla prave žlice. Zelo obsežen program pa je razvil kandidat g. Mermolja sam. Govoril je o historiatu našega parlamentarizma, 6. anuarja in razvoja do volitev, o bodoči skupščini in njenem delu, o položaju stanov v sedanji krizi, o denarju, o izvozu in uvozu, brezposelnosti, kuluku, prometu posojil, prepisu posestev, odvetniški tarifi itd. Naposled je pa pozval vse kmete in delavce ter ostale volilce, naj gredo 8. t. m. korporativno na volišče, pa naj so prej pripadali že tej ali oni stranki, posebno pa je apeliral na bivše pristaše SLS in Kmečke zveze, naj se ne puste zavesti do korakov, ki bi jih morali prej ali slej obžalovati.

Pri najstarejšem človeku Jugoslavije

Kakor so te dni poročali časopisi, je najstarejši človek v Jugoslaviji kmet Petar Glišič v selu Nočej nedaleč od Podrinske Mitrovice. To selo slovi že od nekdaj po svojih starih ljudeh; tam živita danes tudi še dva taka stoletnika in sicer starec Jadranski, ki šteje že 105 let, in njegova žena, ki je letos dopolnila stoto leto rojstva.

Najzanimivejši pa je čiča Pera. Neki novinar ga je obiskal in pripoveduje o njem: Dobil sem ga doma, v kočici na koncu sela. Čim me je slišal vstopiti, je vstal in me pozdravil: »Pomoz Bog, sinko! Ali si od daleč prišel?« Potlej sva se pa pogovarjala. Spominjam se še kneza Mihajla, je pravil čiča Pera, a od takrat se je menjalo že pet gospodarjev. Eh, sinko, davno je to bilo, davno, jaz pa nisem hodil nič v šolo. Na sodniji sem bil pred dvema letoma, da sem pričal zaradi nekega pisanja, pa so tedaj gospodje izračunali, da imam 114 let. Ko sem bil mlad, so me iz zadruge pregnali v vojsko. To je bilo za kneza Miloša. Oženil sem se, ko sem imel 16 let. Večkrat sem dobil namestnika za v vojsko. Ali takrat je bilo to lahko. Si dal kmetu (županu) in kapetanu kakšen dukat, pa si imel mir. Jaz sem si vzel pokojnega Jakova Šerbiča.

Mlatili smo takrat še s konji. Sem oral z voli, pa ti pride Stanoje Tufegdjič. »Ej, Pero, ali bi prodal vole?« — Bi, sem dejal, za 15 dukatov. On meni dukate, jaz njemu par volov, pa je bilo. Pa je takrat kmet (župan) vzel v zakup davke. Pa je hodil od hiše do hiše in si na palčici zaznamoval, kdo je plačal in kdo ne. Ni se takrat pisalo v knjige kakor dandanes. Ko smo šli v Bosno na Turčina, smo prepevali od Bogatiča pa do Drine. Ej, brate, bil sem ti pevec!

Za časa kneza Mihajla je bil obešen vojvoda Stojadin, ker je bil izdajalec. Je pripeljal Turke po stranskih potih čez Drino, pa smo jih vendar nagnali, njega pa ujeli. Privezali smo ga na kolo, potlej ga pa obesili. Enega smo pa šibali zaradi izdaje. Narod se je postavil v vrsto kakor vojska, on pa je moral skoz naše šibe. Nato smo ga zavili v ovčjo kožo, da mu izvleče kri iz ran, a je umrl »pas jedan, prokleta izdajica«.

Imel sem sedem otrok, pa sta mi ostala samo dva. Hčer mi je ubil Švaba, ko je udrl na našo zemljo. Prej sem živel v neki kolibi, spal pa v čolnu, dokler me ni zet vzel k sebi. Jaz, sinko, ne poznam zime. Sem zmeraj takole samo v platnenih hlačah. Samo pred tremi leti, ko je bila tista ljuta zima, sem nosil »čakšire«.

Čiča Pera je še marsikaj pripovedoval, zlasti pa je zatrjeval svojemu obiskovalcu, da ga je »Amajlija«, ki jo nosi okoli vratu, obvarovala krogle iz puške, zda ga pa varuje strele. Lani je udarila strela v njegovo izbo, pa ga ni zadela.

Čiča ima dober tek in dvakrat vstane ponoči, da kaj malega použije. Sliši že slabo, vid mu je tudi opešal in moči popuščajo. Zdaj samo sedi na postelji in ne gre iz hiše. Na vprašanje, kako dolgo bi še rad živel, je dejal čiča s povzdignjenim glasom: »Samo da mi je još da ženim ono praunuče!« — in je pokazal s prstom na enoletno dete svojega vnuka Spasoja.

Francozinja in Arabec

V pristaniškem delu mesta Marseille je imel mladi Arabec Mehmed Sabira majhno trgovino z orijentalskimi drobnarijami, spomini iz Alžira in Maroka, nožički, zapestnicami, torbicami itd. Pred letom dni se je mladi Arabec seznanil z neko deklico, s katero je v zadnjem času tudi živel. Bila je to hčerka policijskega stražnika, ki o pustolovščini svoje hčerke nič ni slutil. Toda neki drug fant, ki je bil tudi zaljubljen v Jeanetto, a ga ona ni marala, je iz maščevalnosti povedal vse njenemu očetu.

Ko je Adolphe Brandier zvedel, da ima njegova hčerka ljubavno razmerje z Arabcem, je najprej poiskal tega ljubavnika in mu zapretil, da ga bo dal zapreti, ako takoj ne prekine tega razmerja. Mehmed Sabira pa o tem ni hotel ničesar slišati; izjavil je, da ljubi Jeanetto in da jo hoče poročiti.

Drugi dan je stari Brandier vnovič prišel k mlademu Arabcu v njegovo trgovino in se naredil, kakor da se je sprijaznil z mislijo, da Jeanetta postane njegova žena. Mehmed Sabira se je kajpak silno razveselil in takoj pohitel v bližnjo gostilno po jedačo in pijačo. Med tem pa je stari Brandier nasul strupa v čašo limonade, ki si jo je bil Arabec baš pripravil.

Ko se je Mehmed povrnil z vinom in prigrizki, da pogosti svojega bodočega tasta, je poprej do dna izpil čašo limonade. Takoj so ga prijeli strašni krči in kmalu nato je izdihnil. Stari Brandier je vse to mirno gledal, samo je zaprl vrata, da bi kdo na ulici ne slišal stokanje umirajočega. Ko je bilo vse končano, je nesrečni oče odšel na policijo in povedal, kaj je storil in zakaj. Brandier je bil doslej znan kot zelo miren človek in vesten uradnik.

Kako podaljšamo svoje življenje

O tem je pariški zdravnik dr. Guéniot, ki bo 8. novembra t. l. obhajal svoj stoti rojstni dan, napisal knjigo, v kateri podaja na podlagi lastnih izkušenj praktična navodila za dosego zdravja in dolgega življenja.

Glede na spanje pravi Guéniot, da je bolje, če se ne naspiš docela. Prikrajšaj si zjutraj vedno malo spanja, to imaš potem kot dobro rezervo za naslednjo noč. Pridno in veliko se umivaj, sploh gle na snažnost. Ženske naj opustijo puder in šminko. Najbolj zdravo je se zjutraj dobro umiti z mrzlo vodo. Obleka igra za zdravje važno vlogo; biti mora vedno komodna, nikoli tesna in prikladna letnemu času. Lenarjenje je zdravju škodljivo, zato glej da boš imel vedno kako delo: duh in telo morata biti vedno zaposlena.

Glavno pravilo za dolgo življenje pa je zmernost v jedi in pijači. Mešana, iz mleka, jajc in sadja obstoječa hrana je vse bolj zdrava kot pa enostranska mesna hrana. Pred močnimi alkoholnimi pijačami, zlasti pa pred žganjem na tešči želodec, odločno svari dr. Guéniot, zato pa hvali lahko namizno vino, ki vzbuja tek in pospešuje prebavo, in nam zaupa takole mimogrede, da on sam posrka rdečega vinca dnevno skoro dva litrčka...

Kavo in čaj pa priporoča starim ljudem, vendar samo v zmernih množinah. Sploh: zmernost je vedno in povsod poglavitna.

Pljuča je treba zjutraj dobro prezračiti; vsaj enkrat na dan si utrdiš pljuča s krepkim udihavanjem. To moraš ponavljati dnevno vsaj skozi pet minut najbolje seveda zuna na prostem zraku. Neobhodno je potrebna tudi dnevna masaža kože in sicer s krtačo iz konjske žime. Okrtači se krepko po vsem životu. Čim krepkejše tem bolje je. Kako učinkovita je taka masaža, to dokazuje Guéniot na lastnem primeru, ko so mu kolena tako oslabela, da ni mogel več iti gor po stopnicah. Pa je poizkusil z energičnim krtačenjem in glej, zdaj lahko pride po strmih stopnicah tako hitro kakor v mladih letih. Ta masaža s krtačo je tudi pri krčih v nogah, ki jih imajo stari ljudje tako pogosto, izvrstno sredstvo.

Otvoritev šolskega radia

V torek 3. novembra t. l. ob 11. uri 30 min. bo prva oficielna otvoritvena oddaja šolskega radia za Dravsko banovino. Radio Ljubljana bo postal s tem tudi važen faktor za naše šolstvo. Otvoritveno predavanje bo imel g. pisatelj **F. S. Finžgar: »Kaj bi rad povedal mladini«.** Prva oddaja je namenjena šolstvu vseh vrst, tako osnovnim, meščanskim srednjim in strokovnim šolam. Do nadaljnjega bo oddaja dvakrat v tednu, in sicer vsak torek in petek ob 11.30. uri, v kolikor ne bo izprememb zaradi praznikov in drugih prilik, kar pa bo vselej pravočasno objavljeno. Izdelan je program za 2 meseca. Ta program tvori sestavni del pouka, zato se ozira na tvarino, ki jo lahko nato porabijo gg. učitelji in profesorji v šoli pri pouku. Program bo objavljen vedno za več mesecev naprej v **Prosveti**, glasilu JUU — Ljubljana, s teksti, posebe pa za vsak teden v »Radio vestniku«, »Učiteljskem tovarišu« in dnevnem časopisju z navedbo oddaj.

N. Hajkova:

Razlike med telovadbo dece in odraslih

Vse vprašanje o razliki med telovadbo dece in telovadbo odraslih je fizične narave in je osnovano na vprašanju različne oblike detinskega ter odraslega telesa in na vprašanju razvoja detinskega telesa.

Dasi je detinsko telo po svoji zunanjosti podobno telesu odraslega človeka, vendar se od njega razlikuje deloma po medsebojnem razmerju raznih svojih delov deloma po notranji svoji konstrukciji. Na to je treba vedno paziti, ako se naj pravilno vrši naloga telovadbe, namreč vzgojiti v telesnem in duševnem pogledu močnega in zdravega človeka.

Znano je, da nahaja telesno življenje svoj izraz že od najnežnejše mladosti v gibanju ter da delovanje mišic očitno in izdatno pospešuje hitrost razvoja. Zato je treba nuditi otroku kolikor največ mogoče gibanja in sicer v obliki sestavnih ter pravilno vodenih vaj, ki koristijo nele razvoju okostnjaka in mišičevja, nego povečujejo tudi moč vsega organizma in podpirajo pravilni razvoj dihal ter srca.

Drugo takšno sredstvo so pri otrocih največkrat igre. Skoro vsi detinski gibi so že po svoji naravi igravi. Zato moremo z igrami najlažje uveljavljati učinkovite prvine kakor proste vaje, teke, skoke in vplivati hkrati na otrokovo dušo. Seveda je treba tukaj paziti na individualno različnost v razvojnem napredku. Tako je n. pr. možno pri telesno razmeroma slabšem tipu izboljšati tudi znatno fizično podpovprečnost z vajami, ki povzročajo okrepitev mišičevja in nudijo telesu osveženje ter mu pridobivajo moč.

Podobno nam je postopati pri otrocih, ki morejo dobiti pri pisanju s slabim držanjem telesa skrivljenje hrbtenice. Seveda je treba vedno postopati počasi in sistematično.

Ta previdnost ni odveč niti pri telesno popolnoma zdravih telovadcih. Meje telesnih zmožnosti so podane vsaj deloma z utrujenostjo. Čim prej se ta pojavi, tem manjša je telovadčeva moč. Toda ako nastopi o pravem času odpočitek, tedaj utrujenost hitro izgine.

Vprašanje individualnega vežbanja pri odraslih ne prihaja toliko v poštev. Ako posveti odrasli človek nekim vajam ali orodju več marljivosti in časa, tedaj dela to radi tega, ker ima do tega večje nagnjenje in ker je tu nevarnost deformacije telesa daleko manjša.

Iz tega izhaja nadaljnja razlika med telovadbo otrok ter ono odraslih in sicer ta, da se smejo pripuščati samo odrasli k vrhunškim vajam. Mladino je treba v njeni preveliki gorečnosti brzdati ter jo navajati k vsestranosti in k zadovoljnosti s povprečnimi uspehi.

Druga razlika med mladinsko telovadbo in telovadbo odraslih obstoji v tem, da to, kar doseza mladina, doseza večinoma s hitrostjo, dočim dosezajo to odrasli z vztrajnostjo.

Telovadba odraslih pa se razlikuje od telovadbe otrok po svoji vzgojni in moralni prirodi. Deci imamo že od njene najnežnejše mladosti vlivati sokolsko prepričanje z vsemi njegovimi načeli, ne da bi se deca sploh tega zavedala. Odraslim moremo njihove nazore izpremeniti in jih privesti v našo sredo le tedaj, če hočejo semkaj priti in če se sokolsko prepričanje ne protivi njihovemu lastnemu prepričanju, ki ga smatrajo za boljše.

Iz vseh teh raznolikosti med obema načinoma telovadbe izhaja, da je tudi naloga prednjakov pri obeh telovadskih kategorijah različna. Pri deci prevladuje vzgojiteljska, pri odraslih učiteljska naloga. Obe ti nalogi sta jako težki in za njih pravilno vršenje je treba velikih izkušenosti in dolge prakse. Da ta smoter dosežemo zares v polni meri, za to nam je treba mnogo odločnosti ter dela; zato z veseljem na posel — in pol uspeha je že doseženega!

(Po češkem izvirniku priredil M. K-č.)

Radislav Rudan:

Predor

Novela.

Počasi se je razlila reka došlih. Kolodvor se je izpraznil. Nje ni bilo.

»Zakaj je ni? Zakaj ni prišla?«

Trudno, kakor da bi ga tiščalo k tlom silno breme razočaranja, se je vrnil v mesto. Gori nad strmino so se mu zasmehljala nasproti prijazna gostilniška okna in ga premotrila. Vstopil je, naročil vina in pil, kakor da bi hotel v vinu potopiti vroči in skeleči plamen hrepenenja po nji, ki jo je pričakoval in je ni bilo. Pozno je bilo že, ko je plačal in odšel. Zunaj je ždela globoka noč; na nebu so žarele zvezde; doli v globočini, v predoru, pa so ropotali vozovi, puhale in piskale so težke lokomotive. Flore vsega tega ni videl in ni slišal. Pijan se je opotekal proti domu, stopil v jedilnico, kjer je bil njej v pozdrav postavil v vazo šop rdečih tulipanov, odprl okno in jih z vazo vred zagnal na trdo cesto. Žalostno so zažvenketale strte črepinje in se razletele na vse strani in Floretu je bilo, kakor da bi bil razbil svojo poslednjo obmamo, poslednjo prazno laž, v katero je bil veroval. Potem je legel in trdno zaspal.

*

Sida je sedela v vozu in gledala po okolici, ki je brzela mimo oken. Daleč na vzhodu se je žarilo nebo in zlate meglice so plavale po njem. Po dolini, po kateri se je drevil vlak, je bilo še somračno. Meglena in mrzla para je puhtela od tal, ki so bila posejana z drobnimi rosnimi kapljicami. Sido je zazeblo; zavila se je v plašč in si potisnila klobuk na glavo. Še trenutek, in sopihajočo lokomotivo in drdrajoče vozove je požrlo črno žrelo predora. Brzina se je zmanjšala, in ko se je na drugi strani zopet prikazala jutranja svetloba, je Sida utrepetala. Nekako prehitro, se ji je zdelo, je prišla na cilj. Ko se je bila odločila in mu pisala, da se vrne, se ji je zdela vrnitev mnogo mnogo lažja in preprostejša stvar kakor tedaj, ko je vlak sunkoma obstal in je bilo treba izstopiti. Nalašč mu ni bila sporočila, s katerim vlakom se bo pripeljala, ker je vedela, da bi jo prišel čakat. A baš tega ni hotela. Lažje se ji je zdelo, ko bo stopila predenj doma med štirimi stenami, kjer ne bo radovednih in škodoželjnih tujih pogledov. Tedaj, ko je stala sama na kolodvoru, si je pa zaželela, da bi ji stopil nasproti in jo odpeljal domov. Vse lažje in vse bolj enostavno bi bilo tako. In stala je tam, kakor da ne bi vedela kam, kakor da bi še premišljala, naj izpolni svojo obljubo ali naj se vrne. Kakor zamaknjena je bila in niti opazila ni, kdaj so se raztekli ljudje in kdaj je ostala sama. Iz razmišljanja jo je predramil šele izvošček, ki ji je ponudil voz. Sida ni odgovorila; kakor v snu je sedla, imenovala ulico in številko in se zopet zatopila v svoje misli.

Konj je potegnil, voz se je premaknil in v prvem jutranjem solncu so peketala podkovana kopita po strmih serpentinah gori proti mestu. Spodaj, pod cesto, je zevalo žrelo predora in Sidi se je zdelo, kakor da se iztega proti nji, da bi ji požrlo nade, upe in vero v novo življenje.

»Ne!« je zašepetala, kakor da bi se hotela ubraniti črnih in neprijetnih misli. »Gora naju je delila, a predor naju je zopet združil!« Tako jasna in resnična se ji je zdela ta misel, in vendar ji je prav na dnu duše, v najbolj skriti in najbolj tajni globočini nekaj ugovarjalo. Ni bilo jasno in in razumljivo, še oblike in vsebine ni imelo, a bilo je vendar kakor zla slutnja in strah. Pred čem? Sida ni vedela. Ni si mogla odgovoriti. »Bo, kakor bo!« je dejala sama pri sebi in kakor da bi hotela odpoditi vse slutnje, vse dvome in misli, se je ozrla proti nebu, proti jasnemu solncu, ki se je vedno bolj in bolj dvigalo.

Voz je zavil čez vrh in zdrčal mimo gostilne v mesto. Ulice so bile še vse puste in zaspane, le prvi delavci so hiteli na delo in gospodinje in služkinje so brzele na trg. Sida si je potisnila klobuk tesno čez oči, kakor da bi se hotela skriti in umakniti radovednim pogledom in ko je zavil voz v ulico, kjer je bilo moževo stanovanje, jo je bilo sram in strah kakor otroka, ki se po dolgem potepanju zopet vrača domov. Ni si upala ozreti se po sosednjih hišah, ker bala se je, da bi opazila ta ali oni znani obraz, in ko je voz obstal pred znanim pragom, je naglo plačala in skočila v vežo. Burno ji je utripalo srce, ko je v prvem nadstropju pritisnila na zvonec. Vsa kri ji je planila v lica; a ko so se odprla vrata in ko je stala pred njo služkinja, je bila naenkrat bleda kakor platno.

»Kje je gospod?« je vprašala s komaj slišnim, trepetajočim glasom.

»Še spi,« je dejala služkinja in ji pomagala sleči plašč in odložiti prtljago.

Sidi je bilo, kakor da bi se ji bil odvalil težek kamen od srca. Vsaka minuta, ki je odganjala svidenje z možem, se je je zdela velika in dragocena odrešitev. Tiho in previdno, kakor tihotapka, se je izmuznila v jedilnico. Vse je bilo še tako kakor takrat, ko se je bila tako jadrno poslovila od tistega kotička, ki se ji je zdel nekoč raj in naposled pekel. Vse je bilo še tako, samo velike in dragocene vaze, katero ji je bil kupil Flore za prvi god po poroki, samo nje ni bilo več na modro pregrnjeni mizi. Sida je sedla na divan, uprla oči v tla in je tiho ždela, kakor grešnica, ki pričakuje sodbe.

»Kako se bova pogledala?« ji je drvelo po mislih. »Kaj si bova rekla? Bo spet dobro, kakor je bilo nekoč, ali bo le nadaljevanje pekla, umiranje sredi prepirov, nesoglasij in jedke zagrenjenosti?«

Tedaj je nenadoma v spalnici zaropotalo, vrata so se odprla in pred tresočo se Sido je stal on — njen mož. Pogledala sta se in v njunih očeh je bilo toliko odbleskov najrazličnejših trpkih in sladkih občutkov. Vse dni, odkar jo je pričakoval, je Flore razmišljal, kako ji bo stopil nasproti, kako jo bo poprosil odpuščanja, kako jo bo objel, prižel k sebi in jo poljubil. In odkar se je bila odločila, da se bo vrnila, je Sida snovala besede, s katerimi ga bo ogovorila, zahtevala od njega zagotovilo, da bo drugačen kakor je bil poprej. Natančno in do poslednjih podrobnosti je bila premislila svoj nastop, vsaki besedi je bil določil poseben povdarek, zvok in naglas. Tedaj pa, ko sta si resnično stala nasproti, sta na mah pozabila na vse. Nekaj neskončno nerodnega jima je branilo spregovoriti tako, kakor sta se bila namenila.

»Kdaj si prišla?« je vprašal Flore in njegov glas je bil tako vsakdanji, kakor da bi se ne bilo med njima nič, čisto nič dogodilo.

»Pravkar,« je odgovorila.

»Pričakoval sem te že vse te dni.«

»Nisem utegnila prej.«

Služkinja je prinesla kavo in Flore in Sida sta sedla k mizi in sta jedla in govorila kakor vselej tedaj, ko sta bila prvič mož in žena in ko še ni bilo med njima tiste dolge zime, ki ju je razdelila, odtujila drugega drugemu. In ko je odšel Flore v urad, je bila Sida zopet gospodinja. Kakor tedaj, tedaj...

*

V prej zapuščeni dom se je naselilo novo življenje, ki se je skrbno in ljubosumno ogibalo vseh spominov na nekdanje dni. Drug drugemu sta Flore in Sida skušala biti prizanesljiva, ali tiste iskrenosti in neprisiljene prisrčnosti kakor v prvih tednih in mesecih njunega zakonskega življenja, ni bilo več. Razdor, ki je ležal med starim in novim življenjem ni bil izbrisan, bil je le hotoma zakrit. Rana je bila zaceljena, a pod mlado kožo je gnilo dalje. Samo strah pred novim izbruhom ju je silil, da sta si odpuščala tudi tedaj, kadar je bilo treba velikih naporov in premagovanj. Vse to pa je bilo skrito, skoraj podzavestno. Na zunaj, v vsakdanjem življenju in občevanju je prevladovalo ono navidezno razmerje, ki je značilna svojstvenost po dolgem medsebojnem življenju ustaljenih zakonov. Ni bila to topla, idilična sreča, a tudi ne grenka razdvojenost. Samo tiha sredina je bila, kompromis med željami in potrebami, med sanjami in resnico. Nekje, v skritem, nevidnem kotu je še ležal bolnik in treba je bilo hoditi po prstih, da se ne prebudi.

Železen štedilnik,
malo rabljen, ceneno na prodaj. Ipavčeva ulica 36. 5092

Izjava!
Tem potom preklicujem vse, kar sem žaljivega govoril o gospodu Brajkoviču ter se istemu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Josip Lipovž, Maribor. 5095

Enodružinska hiša
na Teznu takoj na prodaj. Potreben kapital Din 27.000. Naslov v upravi Večernika. 5096

Prazno sobo
s posebnim vhodom oddam. Trubarjeva ulica 7, na dvorišču, nasproti učiteljišča. 5093

Kdo bi posodil
magistratnemu uradniku 6000 Din proti mesečnemu odplačilu 500 Din in 12%, proti garanciskemu pismu svojega urada. Nasloviti pod »Dobrotnik« na upravo Večernika. 5092

Stanovanje,
sobo in kuhinjo z malo zemlje, oddam. Cesta na Brezje 118. 5098

Stanovanje,
ena soba z vsem komfortom, takoj oddam v Stritarjevi ulici 31. Informacije se dobijo v Cankarjevi ulici 34 od 14. do 16. ure. 5094

Matematiko
poučuje profesor, posamezno in v skupinah. Vprašati pod »Matematika« na upravništvo. 5090

Zahvala.

Po nepričakovani smrti svojega moža, gosp. **Ivana Laha** sem sprejela po komaj šestmesečnem članstvu od »LJUDSKE SAMOPOMOČI« v Mariboru takoj izplačano znatno podporo, za katero izrekam tem potom najlepšo zahvalo in priporočam to neprecenljivo društvo vsakomur najtopleje. 5099

Maribor, dne 2. novembra 1931.

Romana Lah.

Zahtevajte povsod „Večernik“!

V sredo, dne 4. novembra prodaja stojnica

V. Pirš, Maribor, Glavni trg

prvovrstno prekajeno meso kg Din 15.-

POZIV!

13. julija 1931 se je pripetila na cesti Maribor—Ptuj v bližini Št. Janža avtomobilska nezgoda, pri kateri je bila smrtno ranjena neka kmetica. Ko je avtobus na cesti stal, je pripeljal mimo avtomobil, ki je smrtno poškodoval kmetico.

Kot zastopnik moža vsled poškodb umrle kmetice prosim, da mi blagovolijo sporočiti naslove one osebe, ki so se vozile 13. julija t. l. z avtobusom iz Maribora proti Ptuju in ki so dogodek videle. 5088

Dr. Karl Škapin, odvetnik v Mariboru.

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: VEKOSLAV SPINDLER v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.